

ULUSLARARASI'NIN BECKÇİ ELEŞTİRİSİ*

Doç. Dr. Hüsrev Tabak

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ORCID: 0000-0002-0693-8476

Öz

Refleksif modernleşme, ikinci modernite, kozmopolitanlaşma ve dünya risk toplumu kuramlarının öncülerinden ve Uluslararası İlişkiler alanında özellikle risk toplumu üzerine çalışmalarıyla bilinen sosyolog Ulrich Beck, Uluslararası İlişkiler yazımının tarihsel olarak *ulusal durum* tasavvuru üzerine inşa edildiğini, metodolojik ulusçuluğun alana için bir pratik olduğunu ve bunun ötesine geçmek için kozmopolitan bir metodoloji takip edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Buradan hareketle bu çalışma metodolojik ulusçuluğun Uluslararası İlişkiler alanındaki için konumuna yönelik bir sorgu oluşturmakta, Ulrich Beck'in kozmopolitan sosyolojisinin ve metodolojik kozmopolitanizminin ilgili yanlısın ötesine geçmek için sunduğu araçları ve imkânları tartışmakta ve bu minvalde Beckçi kozmopolitanizmin alanda mevcut analiz birimleri ve kategorileri için öngördüğü değişim ve dönüşümleri tartışmaktadır. Çalışma, önerilen kozmopolitan dönüşümün anlamını genelde Uluslararası İlişkiler, özelde de Ulusötesi İlişkiler ve Dış Politika çalışmaları alanları için ayrı ayrı sorgularken, kozmopolitan yaklaşımın metodolojik ulusçuluğu ve onun getirdiği indirgemeci sorunları aşarak ilgili alanlara, temel araştırma kategorileri olan *ulusalı*, *uluslararası*, ve *küreseli* ulusötesi nitelikli yapılar ve ilişkiler olarak yeniden tanımlama ve bu minvalde inceleme imkanı sunduğunu savunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kozmopolitan sosyoloji, Metodolojik kozmopolitanizm, Kozmopolitan Uluslararası ilişkiler, Metodolojik ulusçuluk

A Beckian Critique of the 'International'

Abstract

The sociologist Ulrich Beck – a pioneering figure in reflexive modernism, second modernity, cosmopolitanization and world risk society, and the scholar known within the International Relations (IR) by his works on risk society – argued that IR has retrospectively been built on the premises of the national condition, thus methodological nationalism is an intrinsic practice within the field, and to go beyond it a cosmopolitan methodology shall be embraced. Based on this, this paper explores the intrinsic position of methodological nationalism within IR, discusses about the means and opportunities Ulrich Beck's cosmopolitan sociology and methodology present in going beyond such misconduct and in this manner reflects on the changes and transformations the Beckian cosmopolitanism prescribes for the units and categories of analysis within the field. This paper, while examining the meaning of such transformation for IR in general and for transnational relations and foreign policy studies in specific, argues that the cosmopolitan approach, through going beyond methodological nationalism and beyond the problems of reductionism accompanying it, offers opportunities for the relevant fields of redefining the national, international, transnational and global as transnational structures and relations and of accordingly analysing them.

Keywords: Cosmopolitan sociology, Methodological cosmopolitanism, Cosmopolitan International relations, Methodological nationalism

* Makale geliş tarihi: 20.10.2017
Makale kabul tarihi: 25.02.2018
Erken görünüm tarihi: 04.03.2019

Uluslararası'nın Beckçi Eleştirisi

Giriş

Refleksif modernleşme (*reflexive modernization*), ikinci modernite (*second modernity*), kozmopolitanlaşma (*cosmopolitanization*) ve risk toplumu (*risk society*) kuramlarının öncülerinden sosyolog Ulrich Beck'in çalışmaları başta sosyoloji olmak üzere küresel etnografi, siyaset bilimi, göç çalışmaları ve risk çalışmaları alanlarında fazlaca etki doğurmuştur. Yine, Beck'in özellikle 2000'li yılların başı itibariyle metodolojik ulusçuluk (*methodological nationalism*) üzerine yaptığı eleştiriler, ilgili disiplinlerde fazlaca yankı bulmuş, –insanlığın ‘ulusal bir durumda yaşıyor olarak tasvir edilmesine ve çalışılmasına’ karşı çıkarak, daha ziyade ‘kozmpolitan bir durumda yaşıyor olarak çalışılmasını’– önerdiği kozmpolitan metodoloji metodolojik ulusçuluğun ötesine geçmeye ilişkin önemli bir alternatif oluşturmuştur. Kozmpolitan metodoloji üzerine çalışmalarında sıklıkla Uluslararası İlişkiler (Uİ) yazınının da tarihsel olarak *ulusal durum* tasavvuru üzere inşa edildiğini savunan ve geleneksel Uİ'yi bu minvalde metodolojik ulusçu eğilime sahip olmakla eleştiren Beck, Uİ için de geçerli olmak üzere, sosyal bilimlerin kozmpolitan durumu anlaması ve ona bağlı olarak sosyal bilimsel düşüncenin aldığı şekli (kozmpolitanlaşmasını) kavrayabilmesi için metodolojik ulusçu kategorileri, ön kabulleri ve analiz birimlerini metodolojik kozmpolitanizmce üretilmiş olanlarla değiştirmesinin gereğinin altını çizmiştir (bakınız Beck, 2003a; Beck, 2005a,b; Beck, 2006; Beck, 2007a; Beck, 2009). Buradan hareketle bu çalışma, genelde Uİ'nin özelde de Uİ'nin alt çalışma sahalarını oluşturan ve metodolojik ulusçuluğun içkin bir pratik olarak bulunduğu Ulusötesi İlişkiler (Uöİ) ve Dış Politika (DP) çalışmalarının kozmpolitan durumu anlamak, açıklamak ve mevcut akademik sorgularını kozmpolitan bir metodoloji altında sürdürmek için nasıl bir kavramsal, kuramsal ve metodolojik yönelime girmeleri gerektiğini, mevcut metodolojik ulusçu kavramsal araçlarında yaşanacak dönüşümleri ve Beckçi bir okumayla yeniden inşa edilmelerinin zemini incelemeyi amaçlamaktadır.¹

¹ Konuyla ilgili, yazarın, bu çalışmaya da kaynaklık eden, bir diğer çalışması için bakınız (Tabak, 2018).

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kısaca Beck'in kuramsal dünyasını ve ulusal durumu kozmopolitan olarak yeniden tanımlarken kullandığı kavramsal araçları inceleyeceğiz. İkinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerde geleneksel olarak ulusal durum üzere çalışılan sırasıyla Uluslararası İlişkiler, Ulusötesi İlişkiler ve Dış Politika çalışmalarının kozmopolitan eleştirisini yapacağız. Değerlendirme ve sonuç kısmında da ilgili üç alanın kozmopolitan durumda yeniden tanımlanmasının anlamına ve ileriye dönük muhtemel ampirik sorgu biçimlerine değineceğiz.

1. Ulrich Beck – Sosyolojisi ve Metodolojisi

Ulrich Beck sosyolojisinde, yakın dönemde küresel, ulusötesi ve yerel bağlamda gündelik yaşama ilişkin tecrübelerdeki zorunlu (*enforced*) dönüşüme ve bu dönüşümü açıklamak ve daha iyi anlamak için gerekli gördüğü paradigmatik ve epistemolojik değişime odaklanmıştır. İkinci modernite kuramı ile bu dönüşümü, yirminci yüzyılın sonlarına doğru beşeri durumun (*human condition*) yenilenmesine ve belirsizliklerle, karmaşıklıklarla, zorunluluklarla ve risklerle yeniden tanımlanmasına atıfla açıklamaktadır ki bu yeni durumda sosyal evrimin önceki dönemlerinden (ilk moderniteden) farklı yeni bir küresel düzenin, yeni tür hukuk ve siyasetin, yeni toplumsal ve kişisel yaşamların ortaya çıktığını savunmaktadır (Beck, 2000: 81).

Beckçi jargonda ilk modernite (*first modernity*) “sosyal ilişkilerin, sosyal ağların ve toplulukların özleri itibarıyla mekânsal olarak anlaşıldığı ulus-devlet toplumları üzerine kurulu moderniteyi açıklamak için” kullanılmaktadır (Beck ve Lau, 2005: 526). İlk modernitede “modern toplumlar mekânsal sınırlarla tanımlanan ulus-devlet toplumları” iken, “modern sosyal ilişkiler ulusal mekân ile sınırlı olarak düşünül[müş]” ve pek çok kurum ulus-devlet ile bütünlük bir ilişki içerisinde tahayyül edilmiş; insanlık durağan (*immobile*), mekânsal (*territorial*) ve sabit (*fixated*) ulusal toplumlardan oluşuyor olarak tasavvur edilmiştir (Beck, Bonss ve Lau, 2003: 4). Bu minvalde, ilk modernitede “mekânsal devlete kimin mensup olup kimin mensup olmadığı, toplumlar arası ilişkilerin ve özel ve kamusal alanın sınırlarının nereden geçtiğinin, *ulusal ilişkilerin nerede bittiğinin ve uluslararası ilişkilerin nerede başladığının...* kararlaştırılması mümkün görülmekeydi” (Beck ve Lau, 2005: 534). Yine buradan hareketle küreselleşme ulusların mekânsallığını ve müstakilliğini teyit eder şekilde, müstakil mekânsal uluslar ve onların devletleri arasındaki harici (dışsal) bağılıklar olarak tahayyül edilmektedir.

İkinci modernite ise insanlığın, ilk modernite’de tanımlandığı şekliyle müstakil, sabit, ulusal olarak örgütlenmiş ve mekânsal olarak birbirinden ayrık ulus-devletler ve ulus-devlet toplumları olarak anlaşılamayacağını; çünkü

küreselleşme ve ulusötesi bağlardaki artışla birlikte insanların devlet sınırlarına görece daha az bağlı kalmakta olduklarını, sürdürdükleri yaşamlar itibariyle uluslararası ve ulusötesi evlenmekte, çalışmakta, eğitim görmekte, araştırma yapmakta ve düşünmekte olduklarını, bu minvalde de ilk modernitenin düşünce şekli olan *ulusal durum*'un (*national condition*) ulus-devlet sınırlarına hapsolmuş ekonomik, sosyal ve siyasal eylemlilikler ve hayatlar ile ulusal olarak organize olmuş toplumlar öngörüsünün kaçınılmaz olarak gerçekliğini kaybettiğini ileri sürmektedir (Beck, 2000: 80, 88).

Ulusal durum gerçekliğini yitirirken, Beck, insanlığın içinden geçtiği ve beşeri ilişkilerin ulusaldan ziyade ulusötesi nitelikli olarak yeniden tanımlandığı bu yeni *hâl*'i kozmopolitan durum (*cosmopolitan condition*) olarak tanımlamış, kozmopolitan durumu ikinci modernitenin beşeri gerçekliği olarak kurmuştur (Beck, 2006: 2; Beck, 2007a: 287).

Bu gerçeklik mekâna sınırlandırılmayan (*detrterritorialized*) ekolojik, ekonomik ve terörist tehditlerin ortaya çıkmasına; yaygın ulusötesi yaşamların, örgütlenmelerin ve siyasetlerin ve yoğun küresel bilgi, sermaye, insan ve risk hareketliliklerinin kozmopolitan nitelikli empati ve sorumluluklar doğurmasına; ve tüm bunların ilk modernitede sabit olarak ele alınan tanımlanabilir sınırları flulaştırmasına dikkat çekmektedir (Beck, 2000: 80, 92; Beck, 2003b: 21; Beck ve Lau, 2005: 534). Bu noktada kozmopolitan durumda yaşanan gerçekliklerin genel itibariyle ve normatif anlamda kozmopolitan olmadıklarının ve kozmopolitanizmin bu noktada bir *yaşam tercihi* olmaktan ziyade bir mültecinin ya da dünyanın bir ucunda evinde o mülteci üzerine yapılan haberi dinleyen bir başkasının maruz kaldığı gayriiradi bir durum olduğunun altını çizmek gerekir (Beck ve Grande, 2010: 417). Buradan hareketle, kozmopolitan gerçeklikler “küresel ticaretin ya da iklim değişikliği, terörizm ya da finansal krizler gibi küresel tehditlerin yan etkisi olarak oluşmuş” ve bir kişinin yaşamını, acılarını ya da var oluşunu, henüz kişi fark etmeden ya da istemeden “başka bir dünyanın, yabancı kültürlerin, dinlerin, tarihlerin ve küresel karşılıklı bağımlılığın” parçası yapan gelişmeler olarak karşımıza çıkmaktadır (Beck, 2006: 14, 19). Bu anlamda kozmopolitan durum “aksi takdirde birbirleriyle ilişkili olmak istemeyen sınırlar ötesindeki aktörleri harekete geçirir ve aralarında bağ kurarken” ulusal sınırları aşmakta ve “yerli olanla (*native*) yabancı olanı (*foreign*) birbirine karıştırmaktadır”; ki tam da bu noktada insanlar arasına örülen duvarların (sınırların) geçerliliklerini görece kaybettiği bir duruma işaret etmektedir (Beck ve Grande, 2010:417; Beck, 2006:14; Beck, 2007a: 287). Kozmopolitan durum buna göre ulusal farklılıklardan kaynaklanan ötekine ilişkin aldırıışsızlığı (*indifference*) ve mekânsal uzaklıkları aşan ve herkesi doğrudan ve evrensel bir yakınlık içerisine yaşıyor olarak tahayyül ettiren gelişmeler bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili tahayyül kozmopolitan durumda –ulusal durumun

sorumlulukları, dayanışmayı ve sadakati yalnızca kendi ulusuna gösterilen (yabancılara gösterilmeyen) tutumlar ve hissiyatlar olarak ele alışına karşıt bir biçimde– gündelik küresel farkındalığın, kozmopolitan empatinin, kozmopolitan dayanışmanın ve kaçınılmaz kozmopolitan sorumlulukların oluşmasıyla sonuçlanmaktadır (Beck, 2009: 11-12). Tam da bu sebeple kozmopolitanlaşma “tıpkı uluslararası'nın artık uluslararası olmadığı gibi ulusalın da artık ulusal olmadığı” bir durumu ve ulusal durumun temel dayanaklarının ve ampirik ve kuramsal araştırma birimlerinin işlevsizleştiği bir ânı tanımlamaktadır (Beck ve Sznaider, 2006: 6; Beck, 2007a: 287).

İlk ve ikinci modernite arasındaki bu farklılaşmayı anlamak küreselleşme ile beraber –ki burada küreselleşme müstakil ulusal topluluklar arası ilişkilerden ziyade yereli dönüştürmüş, yerelde içselleştirilmiş ve yerelin ulusötesi nitelikli olarak yeniden tanımlandığı bir ilişkiler ağı olarak anlaşılmaktadır (Beck, 2002: 25)– hem sosyal yapı hem de sosyal düşünce kategorilerinde oluşan dönüşümü görünür kılmak için oldukça önemlidir (Beck, Bonss ve Lau, 2003: 14). Bu farklılaşmayı kavramak, sosyal bilimciler açısından insanlığın geçirdiği dönüşümü doğru anlamayı sağlayacak metodolojiler geliştirmek için de önemlidir. Bu noktada Beck'e göre, bu yeni kozmopolitan durumu açıklayabilmek ve ampirik olarak araştırabilmek için, ilk modernitenin araştırma eğilimini ve zihniyetini oluşturan metodolojik ulusçuluğa karşıt biçimde, metodolojik kozmopolitanizme ihtiyaç vardır.

Metodolojik ulusçuluk ilk modernitenin kuramsal ve ampirik çalışma yöntemi olagelmüş, kendini ulus-devletin normalleştirilmesi ve sosyal bilimler düşüncesinin mekânsallaştırması olarak göstermiş akademik yazım pratiğidir. Bu yazım pratiği kapsamında akademisyenler, toplumu ulus-devlet topluluklarıyla özdeşleştirmiş, devlet ve toplumları ulusal ve uluslararası ikiliği çerçevesinde düşünmüş, insanlığın –kendini ulus-devletler olarak organize etmiş ve diğerlerinden devlet sınırlarıyla ayrılmış– doğal uluslara ayrıldığını varsaymış (Beck, 2003a: 543, 544; Chernilo, 2011: 104), toplumsal ve tarihsel süreçleri ulus-devlet sınırları ile sınırlanmış süreçler olarak çalışmış (Schiller, 2008), ulusal sınırları içerisi ve dışarıları arasındaki farkı temsil eden doğal bariyerler olarak görmüş (Wimmer ve Schiller, 2002: 307), inceledikleri ve araştırdıkları sosyal dünya üzerindeki sosyal aktör uygulamalarını teyit etmiş ve dahi güçlendirmişlerdir (Tabak, 2016).

Metodolojik ulusçuluğun ötesine geçmenin ve ilgili kozmopolitanlaşmayı ve kozmopolitan gerçeklikleri izleyebilmenin yolunu temsil eder şekilde metodolojik kozmopolitanizm, sosyal bilimcilerin sosyal aktörce üretilmiş kategorileri analiz çerçevesi yapmalarını, ulusal durumca üretilmiş ulusal/uluslararası, iç/dış, biz/öteki, yerli/yabancı gibi ikiliklerin reddini ve ilgili ikiliklerden bağımsız analiz birimleri ve seviyeleri seçmeyi önermektedir. Buna

göre; ilk olarak, beşeri dünyanın müstakil uluslardan müteşekkil bir yapı olarak düşünülmesi ve ilgili ulusların verili ve doğal analiz birimi olarak kullanılması tarihsel olarak kurucu siyasi elitlerin ulus-devlet içerisindeki sosyal mühendislik uğraşlarının ve onlarca üretilmiş sosyal kategorilerin teyidi ve güçlendirilmesi anlamına gelmektedir ve ulusal durumda hâkim düşünce şeklini temsil etmiştir (Tabak, 2016). Kozmopolitan metodoloji buna karşıt biçimde sosyal aktörce üretilmiş kategorileri temel analiz birimi yapmamayı yani sosyal aktör perspektifini terk etmeyi, bunun yerine sosyal bilimci perspektifiyle sosyal aktörlerin, yaşadıkları dünyayı yeniden tanımlama ve yeniden inşa etme uğraşlarını ortaya çıkarmayı ve yine bu minvalde ulu-ötesi, ulus-sonrası (*post-national*) ve özellikle de ulussuz (*de-national*) gerçekliklere odaklanmayı önermektedir (Beck ve Sznajder, 2006: 4; Beck, 2007b: 689).

İkinci olarak, metodolojik kozmopolitanizm ulusal durumca üretilmiş dışlayıcı ikilikleri sorunsallaştırmakta, metodolojik ulusçuluğun *ya/ya (either/or)* prensibi üzerine kurulu dışlayıcı karşıtlığına alternatif olarak *hem/hem (both/and)* prensibinin dâhil edici karşıtlığını benimsemeyi önermektedir. Buna göre metodolojik kozmopolitanizm, metodolojik ulusçuluğun dünyayı ve insanlığın örgütlemesini anlamak için oluşturduğu *ya ulusal ya uluslararası, ya yerel ya küresel, ya iç ya dış* ikiliklerini kozmopolitan durumda *hem yerli hem yabancı, hem yerel hem küresel, hem içerde hem dışarda, hem ulusal hem uluslararası* olmanın mümkün oluşuna atıfla yeniden kurmakta, toplumsal ve siyasal kategoriler arasındaki sınırların muğlaklığını ve ikiliklerin çözülüşünü görünür kılmaktadır (Beck, 2002: 18, 19; Beck, 2003a: 455). Bu durum ilk modernitedekin aksine ikinci modernitede, mekâna referansla yerli ve yabancı arasındaki sosyal ayrımın, toplumlar arası ilişkilerin sınırlarının ve ‘*ulusal ilişkilerin nerede bitip uluslararası ilişkilerin nerede başladığının*’ kararlaştırılmasının *mümkün görülmediği* bir ana işaret etmektedir.

Tam da bu noktada, üçüncü olarak, kozmopolitan metodoloji, kozmopolitan durumca oluşturulan ve “ulusal, ulusötesi ve ulus-üstü aktörleri, örgütleri, ağları, kurumları ve normları... [farklı mekânsal seviyelerde ve farklı etkinliklerle] bir araya getiren yeni tür kozmopolitan siyasal alanlar”a odaklanmayı önermektedir (Grande, 2006: 106, 89). Küresel yerel siyaset (global domestic politics) kapsamında metodolojik kozmopolitanizm; siyasi partiler, ulusötesi örgütler gibi *ulusal ve ulusötesi aktörler*; etnisite, kapitalizm, hareketlilik gibi *ulusötesi süreçler*; ulusötesi siyaset rejimleri ile göçmen ağları, akrabalıklar ve dinler gibi *ulusötesi yapılar*, ile sınır bölgeleri ve küresel şehirler gibi *ulusötesi yerel mekânları* analiz süreçlerine dâhil etmektedir (Beck ve Sznajder, 2006: 410-411). Böylece, metodolojik kozmopolitanizm ulusal durumca öngörülen (dışlayıcı) ikiliklerin ve analiz seviyesi ve analiz birimi öngörülerinin ötesine geçerek hem aktörler kümesini hem de mekânsal anlamda

küreseli, uluslararası, ulusötesini ve yereli *ulusaldan* ziyade *ulusötesi* nitelikli olarak yeniden tanımlamaktadır.

Kozmopolitan durumda hem uluslararası'nın, hem ulusötesinin hem de ulusalın yeniden tanımlanması Uluslararası İlişkiler, Ulusötesi İlişkiler ve Dış Politika çalışmaları için çalışma sahasındaki terminolojide, metodolojik tercihlerde ve epistemolojik yaklaşımlarda değişimi gerekli kılmaktadır. Çalışmanın geri kalanı Uİ, UÖİ ve DP için bu değişim ihtimalini tartışacaktır.

2. Uluslararası İlişkiler ve Beckçi Eleştirisi

Geleneksel Uluslararası İlişkiler yazını hem kavramsal araçları hem metodolojisi hem de beşeri coğrafya tahayyülü itibarıyla *ulusal durum* ön kabulleri üzere inşa edilmiştir. İlgili ön kabuller çalışma sahasının kuramsal ve kavramsal üretim alışkanlıklarının neredeyse tümünde içselleştirilmiştir; bu anlamda alanın temel metodolojisi zımnen de olsa metodolojik ulusçuluk olmuştur. Bu noktada Beck'in temel metodolojik ulusçuluk eleştirisinde sıraladığı her bir yazım pratiği alanda neredeyse sorgulanmadan sürdürülmektedir: (i) toplumları ulus-devlet toplumları olarak düşünmek ve devletler ile hükümetleri sosyal bilim incelemesinin birincil odağı yapmak, (ii) insanlığın doğal uluslardan müteşekkil bir yapıda olduğunu ve bu ulusların kendilerini ulus-devletler olarak organize ettiklerini ve kendi aralarına sınırlar inşa ettiklerini varsaymak, ve (iii) ulus-devletler arasında yükselen sınırların onların sorumluluk sahalarını da belirlediği, kendi aralarında rekabet içerisinde oldukları ve bu sorumluluk sahası ve rekabetin siyasi örgütlenmelerinin temelini oluşturduğunu savunmak (Beck ve Sznaider, 2006: 3).

Bu zımni kabulün yaygınlığından hareketle, Gunther Hellmann da, adına *Uluslararası İlişkiler* diyen bir akademik disiplin olarak Uİ'de metodolojik ulusçuluğun temel varsayım olduğunu ifade etmektedir (Hellmann, 2014: 28). Bu minvalde, içselleştirilmiş metodolojik ulusçuluk Uİ akademisyenlerinin devletleri ve –hayali cemaatler olarak– ulusları sıklıkla ulusal ve uluslararası ikiliğinde tahayyül etmelerine, yerel ve uluslararası arasındaki hayali ayrılığı somutlaştırmalarına –ki bu kendini karşılaştırmalı dış politika analizi ve uluslararası politika alanlarındaki disiplinel ayrışmada da göstermiştir–, uluslararası politikayı her biri bir diğeri'nin sınırlarını belirleyen ve örgütlenme biçimi olarak birbirinin aynı çok sayıda ulus-devletin kendi aralarındaki ilişkilerini inceliyor olarak düşünmelerine ve ulus-devletler sistemini verili ele alıp doğal bir yapı olarak kabul etmelerine sebep olmuştur (Beck, 2003a: 454; Beck, 2003b: 26; Wimmer ve Schiller, 2002: 304-5). Yine, ilgili ikiliğin mutlak kabulü ile Uİ akademisyenleri dünyanın belirsiz sayıda karşılaştırılabilir ulusal birimlere bölünmüş olduğunu ve uluslararası sistemin bugün o birimlerin

yaklaşık 200'ünden oluştuğunu da aynı mutlaklıkla yazagelmişlerdir (Chernilo, 2011: 104). Bu noktada, ulus-devlet beşeri ve yönetim coğrafyalarını ve bunlar arasındaki ilişkileri çalışmak ve anlamak için uygun bir analitik araç olarak da görülmüştür. Bu sebeptendir ki, Hellmann, metodolojik ulusçuluğun UI'nin kavramsal tercihlerini, teori geliştirmesini ve örnek olay seçimleri ile veri toplama ve sınıflandırma alışkanlıklarını çok uzun süredir şekillendirdiğini ifade etmektedir (Hellmann, 2014: 28).

Metodolojik ulusçuluğun alana içkinliği ve metodolojik kozmopolitizm'in ilgili epistemolojik sorunun ötesine geçme noktasındaki önerilerinin alandaki temel kategorileri ve kavramları yeniden tanımlamayı gerektireceği düşünüldüğünde Beck'in Uluslararası İlişkiler için anlamının önemli olduğu görülür. Beck'in sosyolojisi ve metodolojisinin Uluslararası İlişkiler için anlamı, bu zeminde, kendini üç temel noktadaki değişiklik beklentisinde gösterir; ulusal durum yerine kozmopolitan durum varsayımlarının kabulü, kozmopolitanizmin bir tercih değil zorunluluk olarak ele alınması ve metodolojik kozmopolitanizmin benimsenmesi.

İlk olarak, kozmopolitan durumun benimsenmesi, şu ön kabulleri gerekli kılar; ulusal durum tarafından oluşturulmuş küresel/yerel, ulusal/uluslararası ve biz/öteki ikilikleri çözülmüş, ilgili ikiliklerin mekânsal temsilleri her düzeydeki küreselleşme ve ulusötesileşme sebebiyle muğlaklaşmış ve yeni kategoriler ortaya koyar şekilde birleşmişlerdir (Beck ve Sznaider, 2006: 3). Buna göre, kozmopolitan durumda sınırları çizilebilir bir ulusal ve uluslararası ayrımı yapmak epistemolojik olarak mümkün değildir; dahası ne *ulusal ulusal'dır ne de uluslararası uluslararası'dır* çünkü kozmopolitan durumda ulusal ve uluslararası ulusötesi kategoriler olarak yeniden tanımlanmışlardır (Beck, 2007a: 287). Bununla birlikte, bu kozmopolitan ve ulusötesi yeniden ele alış küreseli de yeniden tanımlamakta; ulusal durumda müstakil mekânsal uluslar ve onların devletleri arasındaki dışsal bağılıklar olarak ele alınan küreselleşme de yerel ve küresel olarak gerçekleşen ulusötesi karşılıklı bağılıklar olarak yeniden tahayyül etmektedirler (Beck ve Lau, 2005: 534). Beckçi okumada bu, yerel ve küreselin bir araya gelişine, yerelin küresel niteliğinin kozmopolitan olarak yeniden tanımlanışına, küreselin yereli ve yerelin de –özellikle tehditlerin küreselleşmesindeki rolü itibarıyla– küreseli şekillendirme gücünün karşılıklı olarak tanınışına ve küresel yerel politika (*global domestic politics*)'nin oluşumuna denk gelmektedir (Beck, 2003b: 21; Beck, 2008: 34.) Küresel yerel politika bu anlamda ulusal ve uluslararası –her iki alanın da çözülmesi üzerine– kapsar şekilde oluşan ve devletler, küresel sermaye, ulusötesi sivil toplum hareketleri, ulusüstü örgütler, ulusal hükümetler ve topluluklar arasında ulusötesi güç mücadelesinin yaşandığı kozmopolitan bir ‘muğlak güç alanı’ (Beck ve Sznaider, 2006: 17; Beck, 2005a) olmakta; dahası ulusal durumca

tanımlanmış uluslararası sisteminin yerine geçmekte ve sistemi ulusötesi meta güç mücadelesi olarak yeniden tanımlamaktadır.

Tüm bu kategoriler, eleştirel/bilimsel realizmi teyit eder şekilde epistemolojik kurulumlarından bağımsız olarak mevcut olan kozmopolitan gerçeklikler tarafından (yeniden) inşa edilmişlerdir (bakınız Kurki, 2007). Varlıkları, onlara ilişkin bilginin varlığından bağımsız olarak mevcut bulunan kozmopolitan gerçeklikler –ve ulusal sınırları anlamsızlaştıran ve hatta onları yıkan gelişmeler– olarak ekolojik krizler, nükleer krizler, biyopolitika, başarısız devletler, ulusötesi küresel terörizm ve sivil toplum kuruluşlarının yüklendiği küresel sorumluluklar ulus-devletin sınırlarını ve meşruluklarını bilişsel olarak yeniden kurulması gerekli yapılar/durumlar olarak yeniden tanımlamışlardır (Beck, 2002: 190). Tam da bununla ilişkili olarak, ulusal durumda ulusal'a atfedilen iç ve dış meşruiyet, ulus-devlete atfedilen yasal ve epistemolojik son söz ve sorumlulukların ulusal sınırların içerisiyle sınırlandırılması ve dışarıya karşı yok sayılması hususları, kozmopolitan durumda –küresel risklerin ve tehditleri küresel sorumlulukları yeniden dağıtması ve ulus-devletlerin ulusal ve uluslararası sorunları çözmede sahip oldukları tekelin şimdi ulusötesi ve devletdışı aktörlerle paylaşılıyor oluşu sebebiyle– geçerliğini ve meşruiyetini yitirmiş durumdadır (Beck, 2002: 20). Böylece, ulusal durumca ortaya konulmuş ve ikilikler (ulusal/uluslararası, yerel/küresel, iç/dış) üzerine kurulu analiz birimleri –ki dış politika analizi ve uluslararası politika tamamen bu ikiliklerce sürdürülmüşlerdir– kozmopolitan durumda Uİ'yi anlamak ve açıklamak için yetersiz kalmakta; dahası metodolojik ulusçuluk gereği, çalışılan alan üzerinde kurucu etkilere yol açmaktadırlar. Bu noktada kozmopolitan durum Uİ için ulusalca tanımlanmış “uluslararası ilişkilerin” ötesine geçmeyi ve yalnızca devletler değil farklı seviyelerde bir araya gelmiş aktörler arasındaki çoklu karşılıklı bağılıkları analiz etmeyi” mümkün kılmaktadır; bu sebeple Beck kozmopolitan durumun “uluslararası ilişkilerin-ötesini, -sonrasını anlamak için” yeni alanlar açtığını savunmuştur (Beck, 2008: 30).

İkinci değişiklik beklentisi, kozmopolitan gerçeklikler zemininde kozmopolitanizmin normatif ve ahlaki beklentiler ve bu minvalde dünya vatandaşlığına ulaşmak amacıyla tercih edilen bir yaşam biçiminden ziyade, eleştirel/bilimsel realist ontoloji zemininde gerçekten var olan ve insanların tecrübe etmek zorunda kaldıkları gerçeklikler ve bir durum olarak anlaşılmasıdır. Uluslararası İlişkiler içerisinde kozmopolitanizmi normatif olarak anlamlandıran, bireylerin egemen devletlere olan sorumluluklarının önceliğini sorunsallaştıran ve dünya düzenine ilişkin sıklıkla liberal kozmopolitan bir yapılanmayı anlamlı gören bir kozmopolitan teori hâlihazırda mevcuttur (Beitz, 1979; Linklater, 1981, 1990; Cochran, 2000). Beckçi ele alış bu anlamda ilgili teoriye yönelik yapısal bir eleştiriyi beraberinde getirmekte, normatif

kozmpolitanizmin ampirik olarak anlamlı sonuçlar üretme yeterliliğini sorgulamakta; bireysel tercihler ve farkındalıkların gözlenmesi üzere kurulu normatif kozmpolitan arayışın, gerçekte var olan (*actually existing*) ve bireysel tercihlerin ötesinde çoğunca tercihten ziyade mecbur kalınan (*enforced*) bir durum olarak ortaya çıkan kozmpolitanlaşmayı anlamak ve açıklamak için fazlaca *soyut* kalacağını savunmaktadır (Beck, 2008: 26; Beck, 2007a: 287-8; ayrıca bakınız Robbins 1992, 1998). Bu noktada Beck kozmpolitanlaşmanın somut gerçekliklerini ve meydana gelişinde tecrübe edilen zorunlu durumları gözlemleyebilmek için normatif'e karşı ampirik kozmpolitanizm olarak isimlendirilen yaklaşımı takip etmenin önemli olduğuna inanmıştır (Delanty, 2006: 27, 35). Ampirik kozmpolitan yaklaşım kozmpolitanlaşmayı gerçek insanların maruz kaldıkları, yaşamak zorunda bırakıldıkları, kaçınılmaz ve doğası gereği kozmpolitan olmayan eylemlerin sebep olduğu tecrübeler olarak ele almakta; böylece Uİ açısından kozmpolitanizm “dünyanın ona göre düzenleneceği bir ödev” ve liberal değerler bütünü olmaktan ziyade küresel, ulusötesi ve dahi yerelde hem siyasal alanda hem de gündelik hayatta küresel sorumluluklar, empatiler ve risk algılarının, bu kapsamda da bağlılıkların ve aidiyetlerin (ben ve ötekinin) zorunlu oluşumunu ve değişimini gözlemek için ampirik ve analitik bir çerçeve haline gelmektedir (Beck, 2007a: 287).

Üçüncü değişiklik beklentisi metodolojik ulusçuluk ön kabullerinin terk edilerek metodolojik kozmpolitanizmin benimsenmesidir. Yukarıda metodolojik kozmpolitanizme ilişkin genel bir giriş yaptık ve bu anlamda ilgili metodolojinin sosyal aktörce üretilmiş kategorilerin analiz birimi yapılmamasını, ulusal durumca üretilmiş dışlayıcı ikiliklerin terk edilerek inceleme düzeylerinin kozmpolitan gerçekliklerce ve durumca oluşturulmuş kapsayıcı karşıtlıklara göre belirlenmesini ve kozmpolitan analiz kategorileri ve siyasal alanlarla – örneğin küresel yerel siyaset– ulusötesi aktörlere, süreçlere, yapılarla ve mekânlara odaklamayı gerekli kıldığını ifade ettik. Kozmpolitan metodolojinin Uİ için anlamını şu iki hususa değinerek daha da derinleştirebiliriz: sosyal aktör perspektifinin sosyal bilimci perspektifiyle değiştirilmesi ve ulusal/uluslararası ikiliğinin ötesinde araştırma birimleri ve seviyelerinin gereği.

İlk olarak, sosyal aktör perspektifinin sosyal bilimci perspektifiyle değiştirilmesinin Uİ için metodolojik ve epistemolojik olarak anlamı, verili olarak ele alınan uluslararası gerçekliklerin *gerçekliklerinin* sorgulanmasını gerekli kılmaktadır. Çünkü, örneğin, Uİ akademisyenleri tarihsel olarak kendileri ve meşruiyetleri sosyal aktörlerce üretilmiş olan ulus-devlet sınırlarını verili ele almış dahası bunun yazım dilindeki yaygınlığı devletlerin ulusal sınır merkezli proje üretimlerine ve bunların ontolojik anlamda gerçeklikler olarak kurulumlarına katkı sunmuşlardır (Beck, 2007b: 689). Benzer bir eğilim, Uİ akademisyenlerinin kendi devletleriyle kurdukları özdeşleşmede ve devletlerinin

çıkarlarına olan bağlılıklarının ilgili çıkarların akademik yazımlarının amacı haline gelmesinde de açıkça görülmektedir (Wimmer ve Schiller, 2003; Tabak, 2016). Kozmopolitan metodoloji bunun ötesine geçmeyi, ulusal ontolojileri çalışmayı bir kenara bırakıp, çeşitli kozmopolitan kategorilerde –ulusal dahil ulusötesi ve küreselde– kozmopolitanlaşmayı ve maruz kalınan kozmopolitan gerçekliklere yönelik direnç ilişkilerini çalışarak yapmayı önermektedir (Beck, 2008: 34).

İkinci olarak, kozmopolitan metodoloji Uİ için ulusal/uluslararası ikiliğinin ötesinde araştırma birimleri ve seviyeleri sunmaktadır. Bu noktada, örneğin, “devlet-merkezli ulusal ve uluslararası politika ayrımını” reddetmekte, bunu da ulusalı, uluslararasıını, ulusötesini, ulusüstünü ve küreseli ulusal yerine kozmopolitan ve ulusötesi yapılar olarak yeniden tanımlayarak ve farklı mekânsal seviyeleri, farklı aktörleri ve farklı etkinlikleri bir araya getirerek yapmaktadır (Beck ve Sznajder, 2006: 15; Grande, 2006: 106). Bu kapsamda, ampirik olarak kozmopolitan metodoloji, örneğin, karşılıklı bağımlılığı yalnızca devletler arasında değil çeşitli sosyal ve siyasal nitelikli ulusötesi aktörler arasındaki bir ilişki türü olarak anlamakta ve onu uluslararası örgütler, çokuluslu şirketler, çokuluslu aileler, küresel şehirler, ulusötesi nitelikli askeri yapılar ve sivil dayanışma örgütleri vb. yapılar arasındaki ilişkileri inceleyerek anlamayı önermektedir (Beck ve Sznajder, 2006: 15, 3). Analitik olaraksa metodolojik kozmopolitanizm, ulusal ikilikler üzere kurulu analiz seviyelerini – örneğin Waltz’ın birey, devlet ve uluslararası sistemi ile Singer’ın uluslararası sistem ve ulusal altsistemler’ini – ulusötesi olarak düzenlenmiş küresel, ulusötesi ve yerel seviyeler ile değiştirmektedir. *Küresel yerel politika* bu anlamda dünya politikasının kozmopolitanlaşmasını incelemek için önemli bir analiz seviyesi olarak önerilmektedir (Beck ve Grande, 2010: 427).

3. Ulusötesi İlişkiler ve Beckçi Eleştirisi

Ulusötesi ilişkilerde metodolojik ulusçuluğa ilişkin en etkili eleştiriyi yapmış olan Wimmer ve Schiller, ‘ulus-devlet sosyal süreçlerin tümünü kontrol ediyor’ diye düşünüldüğünde bile ulusötesinin mutlak bir sosyal, siyasal ve ekonomik tecrübe olduğunu, bunun ise sosyal bilimlerce yeni keşfedildiğini ifade etmekte (Wimmer ve Schiller, 2002: 302). Bunun temel sebebi sosyal bilimlerin geleneksel ön kabullerinin ulusal durum’a referansla çalışılıyor oluşudur, ancak buna bir de ulusötesinin sıklıkla küreselleşmeyle ilişkili bir pratik olarak ele alınması eklenebilir. Uluslararası İlişkiler alanında da çok uzun zamandır anlaşılmaya çalışılan ulusötesi tecrübe, benzer şekilde, küreselleşmenin bir ürünü olarak ve müstakil uluslar/devletler arasındaki harici

(dışsal) bağılıklardan türüyor olarak düşünülmüştür (Nye ve Keohane, 1971a; Nye ve Keohane, 1971b; Risse-Kappen, 1995a; Risse-Kappen, 1995b).

Ampirik anlamda UI akademisyenleri ulusötesi ilişkileri ilk olarak – 1970’lerde– uluslar, devletler ve toplumlar arasındaki teknolojik, sosyal ve ekonomik türdeki bağlantılar olarak çalışmışlar, devletler arası ilişkileri ve dünya politikasını etkileyen iletişim ve etkileşim süreci olarak sorunsallaştırmışlar ve bu minvalde sınır-aşan hareketliliklerin devlet merkeziliği (*state-centrism*) ve devletin mutlak kontrolünü *kırışını* gözler önüne sermişlerdir (Nye ve Keohane 1971a; Nye ve Keohane 1971b; Gilpin 1971; Gilpin 1976). 1990’larda, ulusötesi ilişkiler kapsamında, benzer küreselleşme ön kabulleriyle –bu kez özellikle de ulusötesi epistemik cemaatler (*epistemic community*) ve yandaşlık ağları (*advocacy networks*) şeklindeki uzmanlık kuruluşları eliyle– devletlerin ve uluslararası örgütlerin karar alma mekânizmalarının etki altına alınması süreçleri; bu uzmanlık kuruluşlarının ürettikleri bilgileri kullanarak geliştirdikleri “uluslararası sisteme erişim kanalları”; ve bu anlamda da ulusötesi aktörler olarak “küresel politikaya” katılımları incelenmiştir (Haas, 1992; Barnett ve Sikkink, 2008: 71; Beck ve Sikkink, 1998: 2). 2000’lere geldiğindeyse yazın yaygın olarak ulusötesi aktörlerin özellikle güvenlik, ekonomi ve çevre alanlarında ulusötesi kural-yapma mekanizmalarına ve yönetim süreçlerine katılımlarını sorunsallaştırmış; devlet-dışı aktörlerin sorun çözme yetenekleriyle uluslararası politikanın işleyişine sundukları katkıları ve uluslararası politika için oynadıkları önemli rolleri inceleme konusu yapmıştır (Risse, 2013).

Yazının gelişimi göz önünde bulundurulduğunda her üç dönem için de UI’de ulusötesi düşüncesinin ulusal durum ön kabulleriyle şekillendirildiği ve metodolojik ulusçuluğun yazına içkin bir pratik olarak zımnen benimsenmeye devam edildiği görülmektedir. Bu, ulusötesinin hem uluslararası ile hem de küreselleşme ile kurduğu ilişkide kendini göstermektedir. Bu noktada UI içerisinde ulusötesi ilişkiler yazımında görülen mevcut metodolojik ulusçuluk pratikleri ve sonuçları şöylece özetlenebilir.

İlk olarak, ulusötesi ilişkiler yazını ulus-devleti ve uluslararası devletler sistemini verili ele almakta ve doğallaştırmakta, ulusötesini sınırları muğlaklaşsa da ulusal ve uluslararası ikiliğinde tahayyül etmekte, uluslararası politikayı ulusal devletler yanı sıra katılman bir uluslararası siyaset alanı olarak anlamaktadır. Yani kavramsal ve kuramsal terminolojilerini ve temel ön kabullerini ulusal durum üzere inşa etmişlerdir. Doğrudan örnekler vermek gerekirse, örneğin Nye ve Keohane, Arnold Wolfers ve benzeri devlet merkezli çalışma yapan araştırmacıları ulusötesi ilişkilerin önemine değinmekle birlikte uluslararası aktörlerin “devletlerarası sistemle olan bağlantılarına” önem vermedikleri gerekçesiyle eleştirmekte ve kendilerinin bunun aksine “dünya politikasını anlamada ulusötesi ilişkiler ve devletlerarası sistemin birbirlerine

olan etkilerine merkezi önem verdiklerini” ifade etmektedirler (Nye ve Keohane, 1971a: 330-331). Keck ve Sikkink, benzer şekilde, “ulusötesi ilişkileri teorize eden akademisyenler[in] uluslararası sistemde değişimin kaynağı olarak yerel ve uluslararası politika arasındaki çoklu etkileşimlerle” başa çıkmalarının, ulusötesi aktörlerin “eş zamanlı olarak hem yerel hem de uluslararası politikaya katılıyor” olmaları sebebiyle gerekli olduğunu söylemektedirler (Keck ve Sikkink, 1998: 219, 13). Bir başka örnekte, Thomas Risse-Kappen, *yerel ve uluslararası*ma iki müstakil yönetim alanı olarak yaklaşarak, ulusötesi ilişkileri daha iyi teorize etmek için “ulusötesi koalisyonların ve aktörlerin hangi yerel ve uluslararası durumlar altında devlet politikalarını etkileyebildiklerinin” ayrı ayrı çalışılması gerektiğini savunmaktadırlar (Risse-Kappen, 1995a: 32-33). Ulusal durum ön kabulleri bu örneklerde açıkça görülmektedir. İkinci olarak, ulusötesi aktörler, gerek ağlar (epistemik topluluklar ve yandaşlık ağları) olarak, gerek kurumsal yapılar (terör örgütleri, çok-uluslu şirketler ya da dini gruplar), gerekse topluluklar (diasporalar, etnik gruplar ve akraba topluluklar) olarak müstakil ulusal ve uluslararası alanları birbirine bağlayan ve bu alanlar arasındaki normatif ve materyal iletişimin parçası olan kanallar/köprüler olarak düşünülmüşlerdir. Burada ulusal ve uluslararası alanların sınırlarını muğlaklaştıran yapılar olarak düşünülse de, bu ele alış ulusötesi aktörleri ve tecrübeyi ulusal durumun mekânsal gerçekliklerine ve sınırlılıklarına hapsetmeye devam etmektedir. Üçüncü olarak, ulusötesi ilişkiler yazını ulusötesi etkileşimleri incelerken, yaygın devlet-merkezciliği aşma uğraşı kapsamında sadece yeni bir aktör ve analiz seviyesi eklemiş, geleneksel Uİ okumasının ulusal ön kabullerini değiştirmemiştir. Bu minvalde, yazın ulus-devlet sistemini zımnen de olsa teyit ederken ulusal olarak tanımlanamayan veya açıklanamayan ulusötesi ve sınıraşan etkileşimleri görünmez kılmış; ulusötesi gerçeklikleri ulusal ve uluslararası ön kabuller zemininde açıklanabilenlerle sınırlamışlardır.

Metodolojik ulusçuluğun ötesini temsil eder şekilde Beckçi metodolojik kozmopolitanizmin UÖİ yazını için anlamı, ulusal durumca üretilmiş kategorilerin ulusötesi olarak yeniden tanımlanıyor oluşu ve yine ulusal durumca görünmez kılınan ulusötesi ve kozmopolitan nitelikli gerçekliklerin, empatilerin, bağlılıkların ve sorumlulukların analiz sürecine katılıyor (kazandırılıyor) oluşudur.

Kozmopolitan durum için *ulusötesi* ilgili durumun temel niteliği ve temel örgütleniş biçimidir. Kozmopolitan durumun ulusalı, uluslararasıını, ulusötesini, ulusüstünü ve küreseli ulusötesi olarak tanımlaması ve müstakil mekânsal seviyeleri, aktörleri ve yapıları ulusal sınırları ve ikilikleri anlamsızlaştırır bir zeminde bir araya getirmesi bundan ileri gelmektedir. Küresel yerel siyasetin temel araştırma birimi olarak önerilmesi ve küresel yerel siyasetin ulusal, ulusötesi ve küresel düzeyde ve ulusal hükümetlerin, ulusal toplulukların,

ulusüstü örgütlerin ve ulusötesi aktörlerin katılımıyla oynanan ulusötesi bir meta-güç mücadelesi olarak tanımlanması da yine bundan ileri gelmektedir. Yine, kozmopolitan durumda aktörlerin (örneğin siyasi partiler), süreçlerin (etnisite, hareketlilikler ve hafızalar gibi), yapıların (siyaset rejimlerinin, dinlerin ve toplumsal akrabalıkların) ve mekânsal dağılımların (sınır bölgeleri, küresel şehirler gibi) ulusötesi olarak yeniden icat olunmaları da bunun sonucudur. Bu temel ön kabul akademik incelemeler açısından yerel ve küreselin zorunlu bir araya gelişini ve ulusal/uluslararası ikiliğinin ötesinde analiz seviyelerinin, küresel yerel siyaset'te görüldüğü üzere, *icadını* beraberinde getirmiştir.

Bu kozmopolitan ele alış ulusötesi ilişkiler yazımı yanı sıra özellikle Uİ ve DP çalışmaları için de temel araştırma birimleri olan ulusal ve uluslararası'nın yeniden tanımlanması anlamında çok önemlidir ve yönlendiricidir. İlk olarak, ulusal'ın ulusötesi nitelikli olarak yeniden tanımlanması, kozmopolitan durumda küresel nezdinde “yerelin gücü”nü açıkça göstermektedir. Beck'in ifadesiyle,

bir sürecin egemen bir devletin sınırları içerisinde gerçekleşmesi onun ulusal bir süreç olduğu anlamına gelmiyor [küreselleşme bunu bize gösterdi]. Aksine, ulusal (örneğin firmalar, sermaye, kültür) gitgide ulusal sınırların dışında, örneğin yabancı bir ülkede ya da dijital alanda, yerleşik hale gelebilir. Küreselleşmenin ya da ulusal olmayanın [ulusötesi olanın] ulusal sınırlar içerisinde ve ulusalın ulusal sınırlar dışında yerleşmesi sosyal bilimlerde çoğu yöntemde ve kavramsal çerçevede baskın olan, ulusalın ve ulusal olmayanın birbirini dışlayan [yapılar olarak düşünülmeleri] ikiliğini zayıflattı (Beck, 2002: 23)

Beck'in bu ifadesi, küyerelleşme (glokalleşme) kuramını da doğrular biçimde, kozmopolitan durumda küreselin yerelin içsel niteliğini değiştirdiğini göstermektedir; öyle ki küresel ulusal'ı devre dışı bırakır şekilde yerel'de çalışılabilir (Beck, 2002: 23). Ulusal, bu anlamda, kozmopolitan metodolojinin *hem/hem* yaklaşımını da teyit eder biçimde, küreselin gözlemlenebildiği bir alan ve küresel yerel siyasetin katılımcı bir parçası haline gelmektedir (Beck ve Grande, 2010: 430). Yerelin niteliğindeki bu değişimse onun ulusötesi olarak yeniden tanımlanmasından ileri gelmektedir. Bu durum, çalışmamızda sıkça değindiğimiz kozmopolitan durumda *ulusal'ın ulusal olmaması* ile neyin kast edildiğini de açıkça göstermektedir.

Ulusalın niteliğinde yaşanan bu değişimin ulus-devletin sonunun ilanını olmadığını ya da onu analiz kapsamından çıkarmayı gerekli kılmadığını altını çizmekte fayda var. Kozmopolitan durumda ulus-devletin işlevleri de ulusötesi olarak yeniden tanımlanırken, kozmopolitan metodoloji ulus-devleti ampirik olarak araştırılması önemli kavramsal bir değişken olarak ele almakta, yalnızca onun metodolojik ulusçuluktan kaynaklanan “analiz birimi olarak epistemolojik tekel konumunu” değiştirmektedir (Beck ve Grande, 2010: 428; Grande, 2006:

105). Ulusal veya ulus-devlet bu kapsamda ulusötesi bir saha olarak araştırılmaktadır; ki bu önemlidir, çünkü küresel akışların ve hareketliliklerin çoğu halen yerel olarak başlamakta ve gelişmektedir. Dahası, ulusal hükümetler halen, iklim değişikliği ya da vergilendirme gibi ulusötesi rejimlerde oldukça söz sahibidir.

İkinci olarak, kozmopolitan durumda *ulusalın* yanı sıra, *uluslararası* da artık ulusal ve uluslararası değil ulusötesi olarak yeniden tanımlanmaktadır. Buna göre kozmopolitan durum uluslararası'nı "uluslar arası, ötesi ve sonrası ilişkilerin" ve devletler yanı sıra çeşitli aktörler ve yapılar arasındaki bir dizi ulusötesi nitelikli ilişkinin "kavranılacağı yeni bir alan" olarak yeniden kurmaktadır (Beck, 2008: 30). Burada kozmopolitan yaklaşım uluslar, devletler, insanlar ve sorumluluklar arasında geleneksel Uİ'de kurulan katı sınırların işlevsiz olmaya başladığına, "küreselin ve yerelin, ulusalın ve uluslararası'nın, biz ve onların çözüldüğüne" ve yeni tür alanlar ve ilişkiler olarak birleştiklerine dikkat çekmektedir (Beck ve Sznaider, 2006: 3). Bu, ulus-devlet odaklı uluslararası politikadan –ki ulusötesi yazını bu politik alana katılıma fazlaca önem vermektedir– küresel yerel siyaset olarak adlandırılan ulus-devlet odaklı olmayan *uluslararası-ötesi* veya *uluslararası-sonrası* (*trans-international, post-international*) politikaya kayışı da gözler önüne sermektedir. Ulusal sorunların ulusal olarak çözülemeyeceği ön kabulü ve aktörler ve sorumluluklar arasındaki sınırların kalkması üzerine kurulu bu yeni politikada tüm aktörlerin –hükümetler yanı sıra uluslararası örgütler, siyasal partiler ve sivil toplum kuruluşları– maliyet paylaşımı, amaçların tanımlanması, uygun araçların geliştirilmesi ve sorumlulukların yeniden dağıtılması süreçlerine katılımı beklenmektedir (Beck, 2006: 36-37).

Ulusötesi olarak tanımlanan tüm bu kozmopolitan dönüşüm kapsamında *uluslararası ilişkiler* politik olanla ilişkili ancak grameri değiştirilmiş bir kavram olarak karşımızda durmaktadır. Kozmopolitan yaklaşım, bu anlamda, "uluslararası ilişkiler teriminde gramatik bir değişime ön ayak olmakta", uluslararası politikayı yerel, dış, devletler arası ve devletaltı siyasetin birbirini yansıttığı bir uluslararası-ötesi politika alanı olarak kurmakta ve uluslararası sistemi ulusötesi nitelikli olarak yeniden tanımlamaktadır (Beck, 2006: 38). Bu minvalde tarihsel olarak 'ulusötesi ilişkiler ile devletler sistemi arasındaki etkileşimi' açıklamaya çalışmış olan ulusötesi ilişkiler yazınının yeni araştırma gündemi, uluslararası sistemin ulusötesi olarak kurulumu ve sürdürülmesi süreçlerini, yani küresel yerel siyaseti, anlamaya çalışmak olabilir. Küresel ulusötesi terörizm, iç savaşlar ve sivillerin maruz kaldıkları baskılar bu küresel yerel siyasetin (yani uluslararası-ötesinin ve -sonrasının) işleyişine ilişkin önemli örnekler teşkil etmektedir. Hükümetler dâhil her türden ulusötesi aktör üzerinde 'devlet sınırlarıyla sınırlanmamış' bir sorumluluk yükleyen bu durumlar devlet

egemenliğin ihlali pahasına ilgili aktörlerin müdahilliklerini gerekli kılmakta ve kozmopolitan durumda egemenliğin ulusötesi olarak nasıl yeniden dağıtıldığını ortaya koymaktadır (Beck, 2005b: 14).

Özetle, Beckçi kozmopolitan yaklaşım ulusal durumca, ulusal ön kabullerle tanımlanmış ulusötesini, kozmopolitan ve ulusötesi nitelikli olarak yeniden tanımlamaktadır ancak ulusötesi ile birlikte ulusal ve uluslararası da aynı yeniden tanımlamaya maruz kalmışlardır.

4. Dış Politika Çalışmaları ve Beckçi Eleştirisi

Dış Politika, tıpkı *Uluslararası İlişkiler* gibi, ulusal duruma ait bir kavramdır. Bunu doğrular şekilde ulusal durumun metodolojik ulusçu ön kabulleri ve pratikleri alanda üretilen dil ve kategoriler ile geliştirilen kuramlarda içkin olarak bulunur. Bu anlamda *dış* politika ulusal durum yaklaşımlarını güçlendiren bir çalışma sahası olagelmıştır. Buna göre, gelişimi itibariyle *dış* politika okumaları *dış* politikayı ya uluslararası politikadan ayrı düşünmüşler ve onunla bireysel egemen devletlerin karşılaştırmalı olarak dışarı yönlü (*outwardly*) politikalarının oluşum süreçlerini incelemişler ya da *dış* politikayı uluslararası devletler sisteminin ilişkiler sürecinin bir parçası olarak kabul edip onunla sistemin egemen devlet davranışını şekillendirmesi kapsamındaki yeterliliklerini veya bireysel devletlerin sistemin – bazen de uluslararası toplumun– oluşumu ve dönüşümü noktasındaki etkilerini incelemişlerdir (Bakınız Waltz 1959; Rosenau, 1966; Wilkenfield et al 1980; Singer, 1961; Bull, 1977; Waltz 1979). Çalışma alanının yaşadığı yorumsamacı (*interpretative*), linguistik, kültürcü, eleştirel, inşacı, post-yapısalcı vb. dönüşümler de ulusal durumun düşünüş şeklinin epeyce dışına çıkmakla birlikte, sıklıkla incelemelerini bireysel ya da toplumsal aktörlerin politik gelişmeleri anlamlandırmaları üzerine kurmuşlar ve metodolojik ulusçuluğu aşmak noktasında fazlaca yardımcı olmamışlardır (Bakınız Kratochwil, 1989; Onuf, 1989; Wendt, 1992; Friedrichs and Kratochwil, 2009; Hellmann, 2009b; Hellmann ve Jorgensen 2015). Benzer şekilde Soğuk Savaş sonrasında yeniden artan yapı-özne tartışmaları da gerek uluslararası sistemi gerekse ulusal/uluslararası ikiliğini epistemolojik anlamda aşacak yöntemler üretmemişlerdir (Wendt, 1987; Dessler, 1989; Friedman and Starr, 1997; Wight, 1999). Bu minvalde metodolojik ulusçuluğun devam ediyor oluşu anlamında yazın dünyanın karşılaştırılabilir ulusal birimlere bölüdüğü, ulus-devletlerin *dış* politikalarının ulusal kimliklerin dışavurumları olduğu, *dış* politikanın –her ikisi için de kurucu etkiler doğurmakla birlikte– ulusal ve uluslararası için ayrı ayrı işlevlere sahip olduğu ön kabullerini içkin olarak taşımaya devam etmiştir. Yine, özellikle bireysel ülkelerin *dış* politikalarının yazımında, sosyal aktörlerce

üretmiş kategoriler, söylemler, bağlılıklar ve tarihler –haliyle resmi tarihler– dış politika analizi için verili çerçeveler olarak kullanılmış, dış politika incelemesi yapan akademisyenler bu minvalde kendi ülkelerinin çıkarlarını teyit etmiş ve savunmuş ve sosyal aktörlerce üretilmiş ulusal ve uluslararası gerçekliklerin somutlaşmasına –sosyal aktör lehine– katkı sunmuşlardır (Tabak 2015).

Metodolojik ulusçuluğun Beckçi eleştirisi Uİ ve UÖİ yanı sıra DP çalışmaları için de anlamlıdır ve diğerlerine benzer şekilde dış politika için de ulusal durumca üretilmiş kategorilerin kozmopolitan ve ulusötesi olarak yeniden tanımlanması beraberinde getirir.

Ulusalın, uluslararası'nın ve uluslararası sistemin ulusötesi nitelikli kategoriler ve küresel yerel siyaset alanının parçaları olarak tanımlanmasına paralel olarak, kozmopolitan durumda dış politika, mekânsal olarak tanımlanabilen ulusötesi aktörlerin, süreçlerin, yapıların ve kurumların yerel küresel siyasete (*domestic global politics*) katılımları şeklinde kendini gösterir. O aynı zamanda, küresel yerel siyasetin (*global domestic politics*) yereldeki yansımasıdır ve ulusötesi yerel-küresel etkileşiminin yereli şekillendiğini ortaya koyar. (Beck, 2006: 37-8). Ulusal ikiliklerin, iç ve dış ayırımının ve mekânsal sınırların çözüldüğü bir alanda gerçekleşen *dış politika* ayrıca kişilerarası yürütülen ve çoklu katılımlı bir alandır ve zorunlu kozmopolitanlaşma ya da ulusötesileşme ile *ulusalı sürdürme uğraşında olanlar* arasındaki siyasi, kültürel, ekonomik ve toplumsal diyalektikçe şekillendirilmiş etkileşimlerdir. Bununla ilişkili olarak dış politika ve bu kapsamda yerel küresel siyaset, kozmopolitan durumda, dahil etme ve hariç tutma (*inclusion/exclusion*)'ya ilişkin temel kriterlerin yeniden tanımlanma, inşa edilme ya da hükümsüz kılınma süreçlerinin gözlemlenebildiği ve küresel sorumluluklara kimin, neden ve nasıl dahil edildiği veya dışlandığının açıklanabildiği de bir araçtır. Bu çerçevede, dış politika ekonomik, kültürel, siyasi, yasal ya da teknolojik sınırların –riskleri, korkuları ve tehditleri mekânsal olarak kısıtlama amacıyla– meşrulaştırılması ile yine ilgili sınırların karşılıklı ulusötesi bağımlılıklar, bağlılıklar, empatiler ve sorumluluklar gereği gayrimeşrulaştırılması aracıdır da. Bu noktada, kozmopolitan durumda dış politika küresel yerel siyaseti ve yerel/küresel etkileşimini yönlendirmek ve açıklamak için önemli bir role sahiptir.

Mekânsal olarak tanımlanabilir ulusötesi aktörler ve süreçlerin eylemsel sonuçları olarak kendini gösteren dış politika (yerel küresel siyaset), ilgili mekânsal ülkenin kozmopolitan karakterine ilişkin önemli ipuçları içerebilir ve bunun ampirik olarak ortaya konulması önemlidir. Yine, bu politika, ilgili mekânsal olarak tanımlanabilir ülkenin küresel yerel siyasetteki gerek hükümet eliyle gerekse sivil toplum eliyle yürütülen etkinliğine ilişkin de ipuçları içerecektir. Küresel yerel siyasete ve yerel küresel siyasete katılımla ilişkili bu

ampirik sorgular, kozmopolitan durumda *dış politikaya* ilişkin değindiğimiz sorumluluk sınırlarını belirleme ve dahil etme ve hariç tutma işlevlerini – kozmopolitan metodolojinin hem/hem yakaşımını teyit eder şekilde– daha görünür kılmaktadır.

Kozmopolitan durumda dış politika'yı ulusötesi nitelikli yerel küresel siyaset pratiği olarak tanımladık. Bunu yaparken, dış politikanın yerel ile olan ortaya çıkış ilişkisini temel aldık. Bu anlamda, kozmopolitan durumda yerel'e ilişkin birkaç noktaya daha değinmekte fayda var. Buna göre, kozmopolitan durum ulus-devletin ortadan kalktığını savunmaz, daha ziyade “ulusal iktidar ve otorite[nin]... dış politika, güvenlik politikaları ve refah politikaları konularında” özellikle görünür olduğunu kabul eder ve bu minvalde “ulusal sınırlar, [hükümetlerin] ulusal şiddet kullanma tekeli, ulusal normlar, kurumlar ve kültürler[in] toplumları şekillendiren güçlü etmenler olmaya” devam ettiklerini ifade eder (Beck ve Grande, 2010: 430; Grande, 2006: 106). Buna göre, *dış politika (yerel küresel siyaset)*'nin ortaya çıkış sahası olarak *yerel*'de ulus-devlet ve ulusal hükümetler halen en önemli aktörlerdendir –ancak yegâne değil– ve ulusötesi yönetişimin etkinliğini sınırlandırabilmektedirler; ancak kendileri ulusötesi nitelikli politikalar yürütmek için ulusötesi faaliyet yürüten ve örgütlenen kurumlar da geliştirmişlerdir (Grande, 2006: 105). Bu anlamda, ulusal hükümetler, örneğin iklim değişikliği, internet ya da vergilendirme hususlarındaki ulusötesi düzenlemelerde çokça etkililerdir (Beck ve Grande, 2010: 430). Ancak, kozmopolitan yaklaşım, ulusal hükümete *dış politikaya* ilişkin epistemolojik olarak başat bir rol ön görmez; ampirik değişkenlerden biri olarak yaklaşır (Beck ve Grande, 2010: 428). Diğer değişkenler, yukarıda da değindik, küresel yerel siyasete katılım gösteren çeşitli ulusötesi aktörler –ulusal hükümetler yanı sıra ulusötesi sivil toplum kuruluşları, küresel sermaye grupları ve iş çevreleri ile ulusal toplumlar–, insan hareketlilikleri, etnisite ya da kapitalizm gibi ulusötesi süreçler ile dinler, politika rejimleri, ağlar ve diaspora gibi ulusötesi yapılarıdır. Yerel ile doğrudan ilişki içerisinde olan tüm bu aktör, süreç ve yapılar ve onların küresel süreçlere katılımları yerelin ulusötesi ve kozmopolitan nitelikli olarak yeniden kurulmasına katkı sağlarken, küresel karşısında yerelin gücünü de göstermektedirler; öyle ki kozmopolitan durumda yerel, küresel hareketliliklerin ve akışların (insan, bilgi, risk ve korku vb.) örgütlendiği temel mekânsal alanlar olmaya devam ederler ve örneğin, başarısız devletler ve iç savaşlar yerelin küreseli etkileme gücünü bu anlamda açıkça göstermektedir (Beck ve Sznajder, 2006: 14; Beck ve Grande, 2010: 430). Son olarak, yerel, yerel küresel siyaset, küresel yerel siyaset ve ulusötesi süreçler ve aktörler arasındaki kendini dış politika olarak gösteren çoklu katılımlı bu ilişki, ulusötesi nitelikli aktörlerin ve yapıların dış politika/yerel küresel siyaset ile ne yaptıklarını da daha net gözlemlenebilir hale getirmektedirler, özellikle de yereli ilgilendirir şekilde. Yerele ve dış politikaya ilişkin bu kozmopolitan ele alış,

ulusal durumda çalışılmaya alışılmış dış politika çalışmaları için araştırma gündemlerini gözden geçirmek noktasında önemli bir zemin sunmaktadır.

Değerlendirme ve Sonuç

Bu makalede metodolojik ulusçuluğun Uluslararası İlişkiler alanındaki içkin konumuna yönelik bir eleştiri sunduk, Ulrich Beck'in kozmopolitan sosyolojisinin ve metodolojik kozmopolitanizminin alanda ilgili yanlısın ötesine geçmek için uygun araçlar sunduğunu savunduk ve bu minvalde kozmopolitan metodolojiyi takip etmenin alanda mevcut temel analiz birimleri ve kategorileri için öngördüğü değişim ve dönüşümleri tartıştık. Çalışmada Beck'in kozmopolitan sosyolojisinin (ikinci modernite ve kozmopolitan durum) ve kozmopolitan metodolojisinin genelde Uluslararası İlişkiler özelde de Ulusötesi İlişkiler ve Dış Politika çalışmalarına yansımaları üzerine yaptığımız inceleme şunu açıkça gösterdi: Kozmopolitan durumda Uİ'nin, UÖİ'nin ve DP'nin temel niteliği ve temel örgütleniş biçimi *ulusötesidir*. Bu minvalde kozmopolitan durum ulusalı, uluslararasıı, ulusötesini, ulusüstünü, küreseli ve uluslararası sistemi ulusaldan ziyade ulusötesi nitelikli olarak yeniden tanımlamış; müstakil mekânsal seviyeleri, aktörleri ve yapıları ulusal sınırları ve ikilikleri anlamsızlaştırır bir zeminde küresel siyaset adı altında bir araya getirmiş; ve ulusal durumca üretilen ve Uİ, UÖİ ve DP'nin temel kategorileri olan ulusal/uluslararası, iç/dış ikiliklerini işlevsizleştirmiş ve kapsayıcı karşıtlıklar olarak küresel yerel siyaset ve yerel küresel siyaset'te birleştirmiştir.

Bu minvalde, kozmopolitan sosyolojinin ve metodolojinin Uluslararası İlişkiler için anlamı kendini ulusal durum yerine kozmopolitan durum varsayımlarının kabulü, kozmopolitanizmin bir tercih değil zorunluluk olarak ele alınması ve metodolojik kozmopolitanizmin benimsenmesi noktasındaki Beckçi beklentilerde göstermiştir. Benzer bir zeminde, ilgili kozmopolitan dönüşümün Ulusötesi İlişkiler için anlamı kendini, metodolojik ulusçuluk sebebiyle görünmez kılınan ulusal olarak tanımlanamayan veya açıklanamayan ulusötesi ve sınıraşan etkileşimlerin artık görünür olmalarında göstermiştir. Bu, kozmopolitan durumun ulusalı, uluslararasıı, ulusötesini, ulusüstünü ve küreseli ulusötesi alanlar olarak tanımlaması ve müstakil mekânsal seviyeler ile ulusötesi aktörleri, yapıları ve süreçleri ulusal sınırları ve ikilikleri anlamsızlaştırır bir zeminde bir araya getirmesi sayesinde olmuştur. Son olarak, Beckçi kozmopolitan yaklaşımın dış politika çalışmaları için anlamı ise kendini küresel sorumluluklara kimin, neden ve nasıl dâhil edildiğinde; ekonomik, kültürel, siyasi, yasal ya da teknolojik sınırların karşılıklı ulusötesi bağımlılıklar, bağılıklar, empatiler ve sorumluluklar gereği meşrulaştırılmasında (gayrimeşrulaştırılmasında) ve

mekânsal olarak tanımlanabilen ulusötesi aktörlerin, süreçlerin, yapıların ve kurumların yerel küresel siyasete katılımlarında gösterir.

Sonuç olarak, Ulrich Beck'in sosyolojisi ve metodolojisinin Üİ için öngördüğü dönüşümleri anlama amacıyla yola çıkan bu çalışmada tartışma ağırlıklı kavramsal düzeyde yürütülmüştür. Ancak kozmopolitanizm, Beck'in de sıklıkla üzerinde durduğu şekliyle temelde ampirik bir sorgu sahasıdır ve burada yaptığımız tartışmaların ampirik çalışmalar ile test edilmeleri elzemdir. Bu kapsamda küresel sorumluluklar, empatiler, risk algıları, bağlılıklar ve aidiyetler ile dahil etme ve hariç tutmaya ilişkin temel kriterlerin oluşumu ve değişimi, kozmopolitanlaşma süreçleri ve maruz kalınan kozmopolitan gerçekliklere yönelik direnç ilişkileri ile küresel yerel siyaset ve yerel küresel siyasetin işleyişi ampirik olarak incelenebilecek konuların başında gelmektedirler. Beck'in kozmopolitan yaklaşımı, bu sorguların yapılabilmesi için gerekli metodolojik araçları ve kavramsal dili üretmiş durumdadır.

Kaynakça

- Barnett, Michael ve Kathryn Sikkink (2008), "From International Relations to Global Society," Reus-Smit, Christian ve Duncan Snidal (Der), *The Oxford Handbook of International Relations* (Oxford: Oxford University Press): 62-83.
- Beck, Ulrich (2000), "The cosmopolitan perspective: sociology of the second age of modernity", *British Journal of Sociology* 51(1): 79-105.
- Beck, Ulrich (2002), "The Cosmopolitan Society and its Enemies," *Theory, Culture & Society* 19 (1-2): 17-44.
- Beck, Ulrich (2003a), "Toward a New Critical Theory with a Cosmopolitan Intent." *Constellations* 10(4): 453-468.
- Beck, Ulrich (2003b) "Rooted Cosmopolitanism: Emerging from a Rivalry of Distinctions", Beck, Ulrich, Natan Sznaider ve Rainer Winter (Der), *Global America? The Cultural Consequences of Globalization*, (Liverpool: Liverpool University Press): 15-29.
- Beck, Ulrich (2005a) *Power in the Global Age: A new global political economy* (Cambridge: Polity Press).
- Beck, Ulrich (2005b) "War is Peace: On Post-National War," *Security Dialogue* 36(1): 5-26.
- Beck, Ulrich (2006) *Cosmopolitan Vision* (Cambridge: Polity Press).
- Beck, Ulrich (2007a), "The Cosmopolitan Condition: Why Methodological Nationalism Fails", *Theory, Culture & Society* 24(7-8): 286-290.
- Beck, Ulrich (2007b), "Beyond class and nation: reframing social inequalities in a globalizing World", *The British Journal of Sociology* 58(4):679-705.
- Beck, Ulrich (2008) "Mobility and the Cosmopolitan Perspective", Canzler, Weert, Vincent Kaufmann ve Sven Kesselring (Der), *Tracing mobilities: Towards a cosmopolitan perspective* (Hampshire: Ashgate Publishing): 25-35.

- Beck, Ulrich (2009), "Critical Theory of World Risk Society: A Cosmopolitan Vision", *Constellations* 16(1): 3-22.
- Beck, Ulrich (2009), *World at Risk* (Cambridge: Polity).
- Beck, Ulrich and Christoph Lau (2005) "Second modernity as a research agenda: theoretical and empirical explorations in the 'meta-change' of modern society," *The British Journal of Sociology* 56(4): 525-557.
- Beck, Ulrich ve Edgar Grande (2010), "Varieties of second modernity: the cosmopolitan turn in social and political theory and research", *The British Journal of Sociology* 61(3): 409-443.
- Beck, Ulrich ve Natan Sznaider (2006), "Unpacking cosmopolitanism for the social sciences: a research agenda", *The British Journal of Sociology* 57(1): 1-23.
- Beck, Ulrich, Wolfgang Bonss ve Christoph Lau (2003), "The Theory of Reflexive Modernization Problematic, Hypotheses and Research Programme," *Theory, Culture & Society* 20(2): 1-33.
- Beitz, Charles (1979), *Political theory and international relations* (Princeton: Princeton University Press).
- Bull, Hedley (1977), *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics* (Londra: Macmillan).
- Cochran, Molly (2000), *Normative Theory in International Relations: A Pragmatic Approach* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Daniel, Chernilo (2011), "The Critique of Methodological Nationalism: Theory and History", *Thesis Eleven* 106(1): 98-117.
- Delanty, Gerard (2006) "The cosmopolitan imagination: critical cosmopolitanism and social theory," *The British Journal of Sociology* 57(1): 25-47.
- Dessler, David (1989), "What is at stake in the Agent-Structure Debate", *International Organization* 43(3): 441-473.
- Friedman, Gil ve Harvey Starr (1997), *Agency, Structure, and International Politics – From Ontology to Empirical Inquiry* (London: Routledge).
- Friedrichs, Jörg ve Friedrich Kratochwil (2009), "On Acting and Knowing: How Pragmatism Can Advance International Relations Research and Methodology", *International Organization* 63(4):701-731.
- Gilpin, Robert (1971) "The politics of transnational economic relations," *International Organization* 25(3): 398-419.
- Gilpin, Robert (1976), "The political economy of the multinational corporation: three contrasting perspectives," *American Political Science Review* 70(1): 184-191.
- Grande, Edgar (2006) "Cosmopolitan political science," *The British Journal of Sociology* 57(1): 87-111.
- Gunther Hellmann (2014), "Methodological Transnationalism—Europe's Offering to Global IR?", *European Review of International Studies* 1(1): 25-37.
- Haas, Peter (1992) "Introduction: Epistemic Communities and International Policy Coordination", *International Organization* 46(1): 1-35.
- Hellmann, Gunther (2009b), "Pragmatism and International Relations", *International Studies Review* 11(3):638-662.
- Hellmann, Gunther ve Knud Erik Jorgensen (2015) *Theorizing Foreign Policy in a Globalized World* (London: Palgrave Macmillan).

- Keck, Margaret ve Kathryn Sikkink (1998), *Activists beyond Borders Advocacy Networks in International Politics* (Ithaca: Cornell University Press).
- Kratochwil, Friedrich (1989), *Rules, Norms and Decisions – On the conditions of practical and legal reasoning in International Relations and Domestic Affairs* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Kurki, Milja (2007) "Critical Realism and Causal Analysis in International Relations: Causes All the Way Down," *Millennium: Journal of International Studies* 35(2): 361-378.
- Linklater, Andrew (1981), "Men and citizens in international relations," *Review of International Studies* 7(1): 23-37.
- Linklater, Andrew (1990), *Men and Citizens in the Theory of International Relations*, (London: Macmillan).
- Nina Glick Schiller (2008), "Beyond Methodological Ethnicity: Local and Transnational Pathways of Immigrant Incorporation", *Willy Brandt Series of Working Papers in International Migration and Ethnic Relations* 2/08: 1-36.
- Nye, Joseph ve Robert Keohane (1971a), "Transnational Relations and World Politics: An Introduction", *International Organization* 25(3): 329-349.
- Nye, Joseph ve Robert Keohane (1971b), "Transnational Relations and World Politics: A Conclusion", *International Organization* 25(3): 721-748.
- Onuf, Nicholas (1989) *World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations*, (Columbia: University of South Carolina Press).
- Risse, Thomas (2013), "Transnational Actors and World Politics", Carlsnaes, Walter, Thomas Risse ve Beth Simmons (Der), *Handbook of International Relations* (Sage, London, 2nd Ed.): 426-452.
- Risse-Kappen, Thomas (1995a), "Bringing transnational relations back in: introduction", Risse-Kappen, Thomas (Der), *Bringing transnational relations back in: Non-state actors, domestic structures and international institutions* (Cambridge: Cambridge University Press): 3-36.
- Risse-Kappen, Thomas (1995b), "Structures of governance and transnational relations: what have we learned?", Risse-Kappen, Thomas (Der), *Bringing transnational relations back in: Non-state actors, domestic structures and international institutions* (Cambridge: Cambridge University Press): 280-313.
- Robbins, Bruce (1992) "Comparative Cosmopolitanisms," *Social Text*, 31/32: 169-186.
- Robbins, Bruce (1998) "Introduction Part I: Actually Existing Cosmopolitanism", Pheng Cheah ve Bruce Robbins (Der), *Cosmopolitics: Thinking and Feeling Beyond the Nation* (Minneapolis: University of Minnesota): 1-19.
- Rosenau, James (1966), "Pre-theories and Theories and Foreign Policy", James Charlesworth (Der), *Approaches to Comparative and International Politics* (New York: Free Press).
- Singer, David (1961), "The Level-of-Analysis Problem in International Relations", *World Politics* 14(1): 77-92
- Tabak, Hüsrev (2016), "Metodolojik Ulusçuluk ve Türkiye'de Dış Politika Çalışmaları", *Uluslararası İlişkiler*, 13(3): 21-39.
- Tabak, Hüsrev (2018), "Ulrich Beck, Kozmopolitan Sosyoloji ve Uluslararası'sız Uluslararası İlişkiler", Yalvaç, Faruk (Der), *Tarihsel Sosyoloji ve Uluslararası İlişkiler*, (Ankara: Nika Yayınevi): 135-157.
- Waltz, Kenneth (1959), *Man, the State, and War: A Theoretical Analysis* (New York: Columbia University Press).

- Waltz, Kenneth (1979), *Theory of International Politics* (Reading, MA: Addison-Wesley).
- Wilkenfeld, Jonathan, Gerald W. Hoppole, ve Paul J. Rossa (1980), "Threat and Foreign Policy: The Overt Behavior of States in Conflict," P.J. McGowan ve C.W. Kegley (Der), *Threats, Weapons, and Foreign Policy*, Sage International Yearbook of Foreign Policy Studies, Cilt 5, (Beverly Hills: Sage).
- Wendt, Alexander (1987), "The Agent-Structure Problem in International Relations Theory", *International Organization* 41(3): 335-370.
- Wendt, Alexander (1992), "Anarchy is what states make of it: The social construction of power politics", *International Organization* 46(2): 391:425.
- Wight, Colin (1999), "They Shoot Dead Horses Don't They? Locating Agency in the Agent-Structure Problematique", *European Journal of International Relations* 5(1):109-142.
- Wimmer, Andreas ve Nina Glick Schiller (2002), "Methodological Nationalism and beyond: Nation-state Building, Migration and the Social Sciences," *Global Networks* 2(4): 301–334.
- Wimmer, Andreas ve Nina Glick Schiller (2003), "Methodological Nationalism, the Social Sciences, and the Study of Migration: An Essay in Historical Epistemology", *International Migration Review* 37(2): 576-610.